

ایده‌های بزرگ

چرا منصور ستاری موفق‌ترین فرمانده نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران شد؟

امین رحیمی
روزنامه‌نگار

«منصور ستاری» ارتشی بود و در آمریکا دوره دیده بود؛ پیش از انقلاب در ارتش، انقلابی بود و بعد که انقلاب شد و جنگ تحمیلی آغاز شد، تحصیل در رشته برق و الکترونیک را نیمه‌تمام رها کرد و رفت جبهه. آنجا آن قدر کارهای عجیب انجام داد و آن قدر ابتکار نشان داد که در سال ۱۳۶۲، معاون عملیات فرماندهی پدافند نیروی هوایی ارتش شد و ۲ سال بعد شد معاون طرح و برنامه نیروی هوایی؛ در سال ۱۳۶۵ هم فرمانده نیروی هوایی ارتش ایران شد و در همین سمت ماند تا روزی که شهید شد.

ستاری در زندگی چگونه آدمی بود؟ او شرمساری قلم ما را در توصیفش پوشانده و خودش گفته است راز آن‌گونه زیستن را: «اگر فردی در جمهوری اسلامی ایران بخواهد مسئولیت داشته باشد، نباید نازپرورده باشد... در برابر دنیایی که روبه‌روی ما قد علم کرده، باید قوی بود؛ اراده باید قوی باشد.» باقی‌اش هم معلوم است؛ وقتی یک نابغه این‌گونه فکر کند، آن‌گونه هم زندگی می‌کند که او را «یکی از خلاق‌ترین فرماندهان تاریخ» لقب بدهند.

ایده‌های منصور برای حفظ توان هوایی

در دوران جنگ تحمیلی، ایران تحریم تسلیحاتی بود. در سال‌های پایانی جنگ نیز بسیاری از تجهیزات نظامی نیروی هوایی ایران فرسوده شده یا از کار افتاده بود ولی ستاری و ایده‌هایش این طور به داد ایران رسید: «بسیاری از پیشکسوتان و متخصصان نظامی معتقدند در دورانی که رژیم بعث از قدرتمندترین تجهیزات آفندی اهدایی از طرف دشمن غربی برخوردار بود و رادارها و سایت‌های پدافندی ما را هدف قرار می‌داد، آن‌هم در شرایطی که تامین تجهیزات نظامی جدید برای کشورمان امری ناممکن به حساب می‌آمد، اگر ابتکارهای بزرگانی چون شهید ستاری نبود، قطعاً راه دفاع هوایی کشور مسدود می‌شد.

هیچ کم‌وکسری از نظر استعداد و نبوغ ندارد بلکه در بسیاری از موارد باهوش‌تر و بااستعدادتر نیز هست. «هر کاری هم کرد، بر همین اساس بود؛ از اجرای پروژه‌هایی مانند پروژه اوج تا راه‌اندازی مرکز پژوهش، تحقیقات و آموزش نیروی هوایی و تأسیس دانشگاه علوم و فنون هوایی و ایجاد شبکه دیده‌بانی و ایجاد محیط مناسب برای تفکر و نوآوری برای تعمیرات و نگهداری تجهیزات پیشرفته نیروی هوایی و افزایش امکانات نوسازی و بهسازی مهندسی نیروی هوایی ارتش.

همه این‌ها باعث شد امروزه او را «معمار آینده‌نگر سیستم پدافندی هوایی ایران» بنامند؛ همان سیستم پدافندی که حالا مبتنی بر دانش بومی ایرانی است و حریم هوایی ایران را امن نگه داشته است.

اولین‌های منصور!

ستاری اولین کسی بود در تاریخ ایران

ایجاد شبکه‌ای منسجم و هماهنگ از رادارها که صدها رادار کوچک و بزرگ را شامل می‌شد، ایده نوآورانه‌ای از شهید ستاری بود که موجب شد ضمن کاهش هزینه‌ها، روند دفاع هوایی کشور دچار خلل نشود.

و برای مثال: «در عملیات بزرگی مانند فتح‌المبین و بیت‌المقدس استفاده از سامانه پدافند هوایی هاگ، برای نخستین بار و به ابتکار شهید ستاری به صورت مستقل عملیاتی شد. یعنی با استفاده از رادار متصل به سامانه، کاری شد که شبکه‌ای درهم‌تنیده و متشکل از چندین رادار تصویری گسترده از آسمان کشور ارائه دهد.»

معمار سیستم پدافندی ایران

ویژگی مهم ستاری این بود که با تکیه بر توانمندی‌های داخلی بر خودکفایی در حوزه صنایع هوایی و دفاعی تأکید داشت و معتقد بود: «ایرانی علاوه بر آنکه نسبت به ملل غربی و دنیای پیشرفته،

سیدرضا پردیس

■ از ۶ خرداد ۱۳۸۰
■ تا ۱۴ مهر ۱۳۸۳

او سرتیپ خلبان اف-۴ فانتوم ۲ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و فرمانده آن نیرو از تاریخ ۶ خرداد ۱۳۸۰ تا ۱۴ مهر ۱۳۸۳ بود. سیدرضا پردیس پیش از آن فرماندهی گردان‌های پروازی پایگاه سوم شکاری، مدیر و معاون عملیات نیروی هوایی ارتش و معاونت عملیات قرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیا را بر عهده داشت. فرماندهی سه‌ساله او در نیروی هوایی ارتش از جمله دوره‌های خوب این نیرو به شمار می‌رود.

کریم قوامی

■ از ۱۴ مهر ۱۳۸۳
■ تا ۶ آبان ۱۳۸۵

او سرتیپ خلبان نورثروپ اف-۵ نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و فرمانده آن نیرو از مهرماه ۱۳۸۳ تا آبان‌ماه ۱۳۸۵ بود. کریم قوامی قبل از تصدی فرماندهی نیروی هوایی، عهده‌دار مسئولیت‌های فرماندهی گردان‌های پروازی، پایگاه‌های شکاری تبریز و امیدیه، ریاست بازرسی و ایمنی نه‌اجا و فرماندهی منطقه هوایی مهرآباد بوده است. او در سال ۱۳۸۶ جانشین معاونت آماد و پشتیبانی و تحقیقات صنعتی ستاد کل نیروهای مسلح شد.

احمد میقانی

■ از ۶ آبان ۱۳۸۵
■ تا ۱۰ شهریور ۱۳۸۷

«احمد میقانی» سرتیپ خلبان اف-۱۴ تام‌کت نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران و فرمانده آن نیرو بین سال‌های ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ بود. او هم‌اکنون جانشین معاون اشراف ستاد کل نیروهای مسلح است. او در طول جنگ ایران و عراق از خلبانان نه‌اجا بود. او از ۱۳۸۵ تا ۱۳۸۷ فرماندهی نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران را برعهده داشت و در فاصله سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ فرمانده قرارگاه پدافند هوایی خاتم‌الانبیا بود.